Kohtulahendite kogumik

KOHTUJURISTI ETTEPANEK
YVES BOT
esitatud 23. veebruaril 2016[1]

Kohtuasi C-117/15

Reha Training Gesellschaft für Sport- und Unfallrehabilitation mbH
versus
Gesellschaft für musikalische Aufführungs- und mechanische Vervielfältigungsrechte eV (GEMA)

(eelotsusetaotlus, mille on esitanud Landgericht Köln (Kölni piirkondlik kohus, Saksamaa))

Eelotsusetaotlus — Autoriõigus ja sellega kaasnevad õigused infoühiskonnas — Direktiivide 2001/29/EÜ ja 2006/115/EÜ kohaldamisala — Mõiste „üldsusele edastamine“ tõlgendamine — Taastusravikeskuse ruumides telesaadete edastamine

1. Landgericht Köln (Kölni piirkondlik kohus) palub eelotsuse küsimustega selgitada, kas sellisel juhul nagu põhikohtuasjas käsitletav, kus taastusravikeskuse pidaja paigaldab keskuse ruumidesse televiisorid, millesse ta edastab ringhäälingusignaali, tehes sel viisil telesaated oma patsientidele kättesaadavaks, on tegu „üldsusele edastamisega“ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2001. aasta direktiivi 2001/29/EÜ autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamise kohta infoühiskonnas[2] artikli 3 lõike 1 tähenduses, ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2006. aasta direktiivi 2006/115/EÜ rentimis- ja laenutamisõiguse ja teatavate autoriõigusega kaasnevate õiguste kohta intellektuaalomandi vallas[3] artikli 8 lõike 2 tähenduses, ning kas neis kahes sättes osundatud „üldsusele edastamise“ mõistet tuleb tõlgendada ühetaoliselt.

2. Küsimused on Euroopa Kohtule esitatud taastusravikeskust pidava Reha Training Gesellschaft für Sport- und Unfallrehabilitation mbH (edaspidi „Reha Training“) ja Saksamaal muusikavaldkonna autoriõiguste kollektiivse esindamise organisatsiooni Gesellschaft für musikaliche Aufführungs- und mechanische Vervielfältigungsrechte (edaspidi „GEMA“) vahelises kohtuvaidluses, mis puudutab Reha Trainingu ruumides kaitstud teoste kättesaadavaks tegemisega seotud autoritasude ja autoriõigusega kaasnevatest õigustest tulenevate tasude maksmisest keeldumist.

3. Euroopa Kohus on pidanud mõistet „üldsusele edastamine“, mida ta tõlgendab laialt, juba korduvalt tõlgendama. Selleks on ta kindlaks määranud neli hindamiskriteeriumi: teose „edastamise toiming“ on aset leidnud kasutaja vältimatul osalusel, kaitstud teos on edastatud „üldsusele“, üldsus on „uus“ ja edastamise on olnud „tulu saamise eesmärgil“.

4. Käesolev kohtuasi annab Euroopa Kohtule võimaluse oma sellekohast kohtupraktikat meelde tuletada ja selgitada.

1 — Algkeel: prantsuse.

2 — EÜT L 167, lk 10, ELT eriväljaanne 17/01, lk 230.

3 — ELT L 376, lk 28.

5. Käesolevas ettepanekus selgitan esmalt põhjuseid, miks ma leian, et „üldsusele edastamise“ mõistet tuleb defineerida samade kriteeriumite alusel nii direktiivi 2001/29 artikli 3 lõike 1 kui direktiivi 2006/115 artikli 8 lõike 2 tähenduses.

6. Seejärel märgin ma, miks sellises olukorras, nagu põhikohtuasjas käsitletud, saab kohaldada nii direktiivi 2001/29 artikli 3 lõiget 1 kui ka direktiivi 2006/115 artikli 8 lõiget 2.

7. Viimaks toon välja põhjused, miks ma olen seisukohal, et direktiivi 2001/29 artikli 3 lõiget 1 ja direktiivi 2006/115 artikli 8 lõiget 2 tuleb sellises olukorras, nagu põhikohtuasjas käsitletud, kus taastusravikeskuse pidaja paigaldab keskuse ruumidesse televiisorid, millesse ta edastab ringhäälingusignaali, tehes nii telesaated oma patsientidele kättesaadavaks, tõlgendada „üldsusele edastamisena“.

I. **Õiguslik raamistik**

A. *Euroopa Liidu õigus*

1. Direktiiv 2001/29

8. Direktiivi 2001/29 põhjendused 9, 20 ja 23 on sõnastatud järgmiselt:

„(9) Autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste ühtlustamise aluseks peab olema kõrgetasemeline kaitse, sest nimetatud õigused on olulised intellektuaalse loomingu seisukohalt. Nende kaitse aitab tagada loovuse säilimise ja arengu autorite, esitajate, tootjate, tarbijate, kultuuri, tööstuse ja laiema üldsuse huvides. Intellektuaalomand on seetõttu tunnistatud omandi lahutamatuks osaks.

[...]

(20) Käesoleva direktiivi aluseks on kõnealuses valdkonnas juba kehtivate direktiivide, eelkõige [nõukogu 19. novembri 1992. aasta direktiiviga 92/100/EMÜ rentimis- ja laenutamisõiguse ja teatavate autoriõigusega kaasnevate õiguste kohta intellektuaalomandi vallas,[4] mida on muudetud nõukogu 29. oktoobri 1993. aasta direktiiviga 93/98/EMÜ[5]] ette nähtud põhimõtted ja eeskirjad ning see arendab neid põhimõtteid ja eeskirju edasi, seostades need infoühiskonnaga. Käesoleva direktiivi sätete kohaldamine ei mõjuta eespool loetletud direktiivide kohaldamist, kui käesolevas direktiivis ei ole ette nähtud teisiti.

[...]

(23) Käesolev direktiiv peaks täiendavalt ühtlustama autoriõigusi teoste üldsusele edastamiseks. Seda õigust tuleb käsitada laiemas mõttes, et hõlmata edastamist ka üldsusele, kes ei viibi paigas, kus teost esitatakse. Nimetatud õigus peaks hõlmama teose igasugust edastamist või vahendamist üldsusele kaabli või kaablita vahendite, kaasa arvatud ringhäälingu kaudu. See õigus ei peaks hõlmama muid tegevusi.“

4 — EÜT L 346, lk 61, ELT eriväljaanne 17/01, lk 120.

5 — EÜT L 290, lk 9, ELT eriväljaanne 17/01, lk 134, edaspidi „direktiiv 92/100“.

9. Selle direktiivi artikli 3 lõikes 1 on sätestatud:

„Liikmesriigid näevad ette, et autoritel on ainuõigus lubada või keelata oma teoste edastamist üldsusele kaabel- või kaablita sidevahendite kaudu, sh nende teoste sellisel viisil kättesaadavaks tegemist, et isik pääseb neile ligi enda valitud kohas ja enda valitud ajal."

10. Direktiivi artikli 12 lõikes 2 on öeldud:

„Käesoleva direktiivi kohane autoriõigusega kaasnevate õiguste kaitse ei mõjuta mingil viisil autoriõiguse kaitset."

2. Direktiiv 2006/115

11. Direktiivi 2006/115 põhjendus 3 on järgmine:

„Autoriõigusega kaitstud teoste ja autoriõigusega kaasnevate õiguste objektide piisavat kaitset rentimis- ja laenutamisõigusega ning autoriõigusega kaasnevate õiguste objektide kaitset salvestusõiguse, levitamisõigusega ja õigusega kanda neid üle ja edastada üldsusele võib [...] pidada ühenduse majandusliku ja kultuurilise arengu seisukohast äärmiselt oluliseks."

12. Direktiivi artikli 8 lõige 2 sätestab:

„Liikmesriigid näevad ette õiguse, mille eesmärk on tagada, et kasutaja tasub ühekordse õiglase tasu, kui kommertseesmärkidel avaldatud fonogrammi või sellise fonogrammi reproduktsiooni kasutatakse ülekandmiseks kaablita vahendite abil või muul moel üldsusele edastamiseks, ning millega tagatakse, et kõnealune tasu jagatakse asjaomaste esitajate ja fonogrammi tootjate vahel. Esitajate ja fonogrammitootjate vahelise lepingu puudumise korral võivad liikmesriigid sätestada tingimused, mille kohaselt see tasu nende vahel jagatakse."

13. Direktiiviga 2006/115 kodifitseeriti ja tunnistati kehtetuks rentimis- ja laenutamisõigust käsitlev direktiiv 92/100. Nende kahe direktiivi artiklid 8 on identsed.

B. *Saksa õigus*

14. 9. septembri 1965. aasta autoriõiguse ja autorõigusega kaasnevate õiguste seaduse (Gesetz über Urheberrecht und verwandte Schutzrechte (Urheberrechtgesetz))[6] § 15 lõike 2 põhikohtuasja asjaolude esinemise ajal kehtinud redaktsioonis on sätestatud:

„Autoril on […] ainuõigus teost mittemateriaalses vormis üldsusele edastada (üldsusele edastamise õigus). Üldsusele edastamise õigus hõlmab eelkõige:

1. õigust teose esitamiseks, ettekandmiseks ja taasesitamiseks (§ 19);

2. õigust teose üldsusele kättesaadavaks tegemiseks (§ 19a);

3. õigust teose ülekandmiseks ringhäälingu kaudu (§ 20);

4. õigust teose edastamisele video- ja helikandjate kaudu (§ 21);

5. õigust edastada raadiosaateid ja teha need üldsusele kättesaadavaks (§ 22)."

6 — *Bundesgesetzblatt* 1965 I, lk 1273.

15. Selle seaduse § 15 lõikes 3 sätestatakse aga:

„Teos on edastatud üldsusele, kui see on suunatud suurele arvule isikutele üldsuse seast. Isikuks üldsuse seast on igaüks, kes pole isiklike suhete kaudu seotud teost edastava isikuga või teiste isikutega, kellele teos edastatakse või kellele on see mittemateriaalses vormis kättesaadav."

II. **Põhikohtuasja asjaolud ja eelotsuse küsimused**

16. Taastusravikeskus, mida Reha Training peab, pakub õnnetuses kannatada saanud isikutele oma tegevuskohas operatsioonijärgset taastusravi.

17. Keskuse tegevuskohas asub kaks ooteruumi ja üks treeningsaal, millesse paigaldatud televiisorite kaudu edastas Reha Training 2012. aasta juunist 2013. aasta juunini telesaateid. Neid saateid oli niisiis võimalik vaadata isikutel, kes ravi saamiseks taastusravikeskuses viibisid.

18. Reha Training ei ole kunagi taotlenud GEMA käest levitamisluba. Viimane on seisukohal, et selline levitamine kujutab endast nende hallatavasse repertuaari kuuluvate teoste üldsusele edastamist. Sellest lähtudes nõudis ta 2012. aasta juunikuu ja 2013. aasta juunikuu vahelise perioodi eest kehtivate tasumäärade alusel arvestatud summa ulatuses kahju hüvitamist.

19. Amtsgericht Köln (Kölni esimese astme kohus) rahuldas selle nõude. Reha Training esitas esimese astme kohtu otsuse peale apellatsioonkaebuse Landgericht Köln'ile (Kölni piirkondlik kohus).

20. Eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab direktiivi 2001/29 puudutavast Euroopa Kohtu praktikast tulenevate kriteeriumite põhjal, et põhikohtuasjas on tegemist üldsusele edastamisega. Lisaks lähtub eelotsusetaotluse esitanud kohus eeldusest, et samad kriteeriumid on kohaldatavad ka hindamaks, kas tegemist on „üldsusele edastamisega" direktiivi 2006/115 artikli 8 lõike 2 tähenduses. Kõnealusele kohtule tundub siiski, et ta ei saa asja sel moel lahendada, arvestades kohtuotsusega SCF (C-135/10, EU:C:2012:140).

21. Selles kohtuotsuses leidis Euroopa Kohus, et hambaravikabineti patsientide puhul ei ole tegu „isikutega üldiselt". Sellisel juhul ei oleks ka Reha Trainingu patsientide puhul tegu „isikutega üldiselt", vaid „üksikusse rühma" kuuluvate isikutega, kuivõrd Reha Trainingu pakutavale ravile ei ole juurdepääsu muudel isikutel peale keskuse patsientide.

22. Nimetatud kohtuotsuses leidis Euroopa Kohus samuti, et hambaravikabineti patsientide puhul on isikute hulk väike, isegi tähtsusetu, kuivõrd enamasti ei viibi seal korraga palju inimesi. Ka Reha Trainingu patsientidest moodustuv isikute ring tundub olevat väikesearvuline.

23. Sellest tulenevalt otsustas Euroopa Kohus kohtuotsuses SCF (C-135/10, EU:C:2012:140), et hambaravikabineti tavapäraste patsientide eesmärk ei ole seal muusikat kuulata, vaid nad kuulevad seda juhuslikult ja sõltumata oma soovidest. Ka kõnealuse kohtuasja puhul saavad Reha Trainingu ooteruumides ja treeningsaalis olevad patsiendid telesaadetest osa sõltumata nende endi soovidest ja valikutest.

24. Siinkohal otsustas Landgericht Köln (Kölni piirkondlik kohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas küsimust üldsusele edastamise toimumise kohta direktiivi 2001/29 artikli 3 lõike 1 ja/või direktiivi 2006/115 artikli 8 lõike 2 tähenduses tuleb alati hinnata samade kriteeriumite alusel, nimelt et:

— kasutaja tegutseb oma tegevuse tagajärgedest täielikult teadlikuna, eesmärgiga teha kaitstud teos kättesaadavaks kolmandatele isikutele, kellel tema tegevuseta ligipääs asjaomasele teosele puuduks;

— „üldsus“ koosneb määratlemata arvust potentsiaalsetest adressaatidest ning piisavalt suurest arvust isikutest, kusjuures määratlematus esineb juhul, kui tegemist on „isikutega üldiselt“, erinevalt teatavasse üksikusse rühma kuuluvatest konkreetsetest inimestest, ja „piisavalt suure arvu isikute“ kriteerium viitab sellele, et üldsuse mõiste eeldab teatavat miinimumarvu, mistõttu on selle mõiste puhul välistatud asjaomaste isikute liiga väike või tähtsusetu hulk; selles suhtes on eriti asjakohane nii küsimus, mitmele isikule on sama teos samal ajal kättesaadav, kui ka küsimus, kui paljudele neist on see järjest kättesaadav;

— teost esitatakse uuele kuulajas- või vaatajaskonnale, see tähendab kuulajas- või vaatajaskonnale, keda teose autor ei võtnud arvesse, kui ta lubas oma teost kasutada üldsusele edastamiseks, välja arvatud juhul, kui kasutatakse spetsiifilist tehnilist lahendust, mis erineb algsel edastamisel kasutatust, ja

— asjakohane on ka küsimus, kas asjaomane kasutamine toimub tulu saamise eesmärgil, lisaks sellele, et sihtrühm on edastatu suhtes vastuvõtlik, mitte edastamine ei „taba“ teda juhuslikult, kusjuures see ei ole üldsusele edastamise eeltingimus?

2. Kas sellises olukorras nagu põhikohtuasjas, kus taastusravikeskuse pidaja paigaldab keskuse ruumidesse televiisorid, millesse ta edastab ringhäälingusignaali, tehes sel viisil telesaated kättesaadavaks, tuleb hinnata üldsusele edastamise toimumise küsimust kas „üldsusele edastamise“ mõiste alusel direktiivi 2001/29 artikli 3 lõike 1 või direktiivi 2006/115 artikli 8 lõike 2 tähenduses, kui telesaateid kättesaadavaks tehes rikuti mitme isiku, eelkõige heliloojate, sõnade autorite ja muusikakirjastajate, aga ka teoste esitajate, fonogrammitootjate ja sõnaloomingu autorite ning nende kirjastuste autoriõigusi ja autoriõigusega kaasnevaid õigusi?

3. Kas sellises olukorras nagu põhikohtuasjas, kus taastusravikeskuse pidaja paigaldab keskuse ruumidesse televiisorid, millesse ta edastab ringhäälingusignaali, tehes sel viisil teatavad telesaated oma patsientidele kättesaadavaks, toimub „üldsusele edastamine“ direktiivi 2001/29 artikli 3 lõike 1 ja/või direktiivi 2006/115 artikli 8 lõike 2 tähenduses?

4. Kui sellises olukorras nagu põhikohtuasjas leitakse, et toimus üldsusele edastamine eeltoodud tähenduses, siis kas Euroopa Liidu Kohus kinnitab oma senist kohtupraktikat, et raadios üle kantud kaitstud fonogrammide edastamine patsientidele hambaravikabinetis (vt kohtuotsus SCF, C-135/10, EU:C:2012:140) või muudes sarnastes kohtades ei ole üldsusele edastamine?“

III. **Analüüs**

A. *Kas direktiivi 2001/29 artikli 3 lõikes 1 ja direktiivi 2006/115 artikli 8 lõikes 2 kasutatud mõiste „üldsusele edastamine“ hindamise kriteeriumid on samad?*

25. Kõigepealt palub eelotsusetaotluse esitanud kohus Euroopa Kohtul esimese küsimuse esimeses pooles sisuliselt selgitada, kas direktiivi 2001/29 artikli 3 lõikes 1 ja direktiivi 2006/115 artikli 8 lõikes 2 kasutatud mõistet „üldsusele edastamine“ tuleb tõlgendada samadest hindamiskriteeriumitest lähtudes.

26. Mõiste „üldsusele edastamine“ ühetaolise tõlgendamise osas on Euroopa Kohus juba varem väljendanud seisukohta, et direktiivi 2001/29 artikli 3 lõikes 1 ja direktiivi 2006/115 artikli 8 lõikes 2 kasutatakse seda mõistet kontekstides, mis ei ole identsed, ning selle mõiste eesmärk on küll sarnane, kuid siiski osaliselt erinev.[7] Neist kahest sättest tulenevad tõepoolest nende adressaatidele erineva iseloomuga õigused.

27. Direktiivi 2001/29 artikli 3 lõikest 1 tuleneb autoritele preventiivset laadi õigus, mis võimaldab neil teose üldsusele edastamise keelamiseks astuda oma teose võimalike kasutajate ja kasutajate kavatsetava üldsusele edastamise vahele. Direktiivi 2006/115 artikli 8 lõige 2 aga annab esitajatele ja fonogrammitootjatele hüvitise saamise õiguse, mida neil on võimalik teostada alles pärast seda, kui kasutaja kasutab või on kasutanud kommertseesmärkidel avaldatud fonogrammi või sellise fonogrammi reproduktsiooni üldsusele edastamiseks.[8]

28. Euroopa Kohtu hinnangul eeldab direktiivi 2006/115 artikli 8 lõige 2 mõiste „üldsusele edastamine“ juhtumipõhist hindamist.[9] Lisaks on selles sättes silmas peetud õigus peamiselt majanduslikku laadi.[10]

29. Selleks, et määrata kindlaks, kas kasutaja edastab teose üldsusele, on liikmesriigi kohtu ülesanne konkreetset olukorda igakülgselt hinnata, võttes arvesse paljusid täiendavaid kriteeriume, mis ei ole autonoomsed ja on üksteisest sõltuvad. Kuivõrd need kriteeriumid võivad konkreetsetes olukordades esineda väga erineva intensiivsusega, tuleb neid kohaldada nii eraldi kui ka suhestatuna teistesse kriteeriumitesse.[11]

30. See, et direktiivi 2001/29 artikli 3 lõikes 1 kasutatakse mõistet „üldsusele edastamine“ erinevas kontekstis ja erineval eesmärgil kui direktiivi 2006/115 artikli 8 lõikes 2, ei ole minu arvates piisav põhjus, mis õigustaks erinevatest hindamiskriteeriumitest lähtumist.

31. Euroopa Kohus on rõhutanud, et direktiiv 2001/29 rajaneb intellektuaalomandi valdkonnas kehtivate direktiividega – nagu direktiiv 92/100, mis kodifitseeriti direktiiviga 2006/115 – juba kehtestatud põhimõtetel ja eeskirjadel.[12]

32. Seega, arvestamaks liidu õiguskorra ühtsuse ja järjepidevuse nõudeid, peab kõikides nendes direktiivides kasutatud mõistetel olema sama tähendus, välja arvatud juhul, kui liidu seadusandja on konkreetses seadusandlikus kontekstis väljendanud teistsugust tahet.[13]

7 — Kohtuotsus SCF (C-135/10, EU:C:2012:140, punkt 74).

8 — Kohtuotsus SCF (C-135/10, EU:C:2012:140, punkt 75).

9 — Kohtuotsus SCF (C-135/10, EU:C:2012:140, punkt 76).

10 — Kohtuotsus SCF (C-135/10, EU:C:2012:140, punkti 77).

11 — Kohtuotsus SCF (C-135/10, EU:C:2012:140, punkt 79).

12 — Vt eelkõige kohtuotsus Football Association Premier League jt (C-403/08 ja C-429/08, EU:C:2011:631, punkt 187 ja seal viidatud kohtupraktika).

13 — Vt eelkõige kohtuotsus Football Association Premier League jt (C-403/08 ja C-429/08, EU:C:2011:631, punkt 188).

33. Liiati on Euroopa Kohus lähtunud direktiivi 2006/115 artikli 8 lõike 2 tõlgendamisel kriteeriumitest, mis on määratletud direktiivi 2001/29 artikli 3 lõike 1 tõlgendamist puudutavas kohtupraktikas. [14]

34. Viimaks, nagu GEMA õigesti märgib, ei saa direktiividega 2001/29 ja 2006/115 kaitstavate õiguste erinev iseloom varjata seda, et need õigused tekivad samast asjaolust, nimelt kaitstud teose üldsusele edastamisest. [15]

35. Olen arvamusel, et direktiivi 2001/29 artikli 3 lõikes 1 ja direktiivi 2006/115 artikli 8 lõikes 2 sätestatud mõiste „üldsusele edastamine“ tõlgendamisel tuleb lähtuda samasugustest hindamiskriteeriumitest.

B. *Direktiivi 2001/29 artikli 3 lõike 1 kohaldamine koostoimes direktiivi 2006/115 artikli 8 lõikega 2*

36. Oma teise küsimusega palub eelotsusetaotluse esitanud kohus Euroopa Kohtul selgitada, kas kõnealuses kohtuasjas tuleb mõistet „üldsusele edastamine“ hinnata lähtuvalt direktiivi 2001/29 artikli 3 lõikest 1 või direktiivi 2006/115 artikli 8 lõikest 2.

37. Nagu ma varem märkisin, on direktiivide 2001/29 ja 2006/115 alusel loodud kaitsesüsteemid oma eesmärkide ja adressaatide poolest tõepoolest erinevad.

38. Samas nähtub eelotsusetaotlusest, et käesolevas kohtuasjas pole küsimus mitte ainult autoriõiguses, mida kaitstakse direktiivi 2001/29 artikli 3 lõikega 1, vaid ka esitajate ja fonogrammitootjate õigustes, mida kaitstakse direktiivi 2006/115 artikli 8 lõikega 2.

39. Samuti on Euroopa Kohus otsustanud, et direktiivi 2001/29 sätete kohaldamine ei tohi piirata direktiivi 92/100 (kodifitseeritud direktiiviga 2006/115) sätete kohaldamist, kui direktiivis 2001/29 ei ole ette nähtud teisiti. [16]

40. Eelnevast lähtudes olen arvamusel, et sellises olukorras, nagu põhikohtuasjas käsitletud, on võimalik kohaldada nii direktiivi 2001/29 artikli 3 lõiget 1, kui direktiivi 2006/115 artikli 8 lõiget 2.

C. *Mõiste „üldsusele edastamine“ hindamise kriteeriumite kindlaks tegemine ja nende kontrollimine antud kohtuasjas*

41. Oma esimese küsimuse teise osaga, nagu ka kolmanda ja neljanda küsimusega, mida minu arvates on otstarbekas koos käsitleda, soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus Euroopa Kohtult selgitust, kas direktiivi 2001/29 artikli 3 lõiget 1 ja direktiivi 2006/115 artikli 8 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et sellises olukorras, nagu põhikohtuasjas vaadeldav, kus taastusravikeskuse pidaja paigaldab keskuse ruumidesse televiisorid, millesse ta edastab ringhäälingusignaali, tehes sel viisil telesaated oma patsientidele kättesaadavaks, on tegu „üldsusele edastamisega“.

42. Mõiste „üldsusele edastamise“ tõlgendamisest on tõusetunud suur hulk õiguslikke vaidlusi.

43. Et tagada liidu õiguse ühetaolise kohaldamise nõude ja võrdsuse põhimõtte järgimine, tuleb liidu õigusnorme, mis ei viita otseselt liikmesriikide õigusele nende tähenduse ning ulatuse kindlaksmääramiseks, tõlgendada kogu Euroopa Liidus autonoomselt ja ühetaoliselt. [17]

14 — Vt kohtuotsused SCF (C-135/10, EU:C:2012:140, punktid 81–92) ja Phonographic Performance (Iirimaa) (C-162/10, EU:C:2012:141, punktid 31–38).

15 — Vt GEMA seisukohtade punkt 19.

16 — Vt eelkõige kohtuotsus Luksan (C-277/10, EU:C:2012:65, punkt 43 ja seal viidatud kohtupraktika).

17 — Vt eelkõige kohtuotsus SGAE (C-306/05, EU:C:2006:764, punkt 31 ja seal viidatud kohtupraktika).

44. Euroopa Kohus näib mahukas väljakujunenud kohtupraktikas soosivat mõiste „üldsusele edastamine“ laia tõlgendamist. Et teha kindlaks, kas tegu on üldsusele edastamisega, on ta kindlaks määranud neli hindamiskriteeriumit, nimelt teose „edastamise toiming“ on aset leidnud kasutaja vältimatul osalusel, kaitstud teos on edastatud „üldsusele“, üldsus on „uus“ ja edastamine on toimunud „tulu saamise eesmärgil“.

45. Esiteks on mõistes „üldsusele edastamine“ seostatud kaks kumulatiivset elementi, nimelt teose „edastamise toiming“ ning teose edastamine „üldsusele“.[18] Kuivõrd need kaks kriteeriumit on loomult kumulatiivsed, ei ole üldsusele edastamisega tegu, kui üks neist pole täidetud.

46. Mis puutub „edastamise toimingusse“, tuleb rõhutada kasutaja vältimatut osalust, kes peab tegutsema tahtlikult. Edastamise toiminguga on tegu siis, kui kasutaja oma tegude tagajärgedest täielikult teadlikuna võimaldab oma sekkumisega klientidele ligipääsu kaitstud teosele.[19] Selle kohta on Euroopa Kohus täpsustavalt märkinud, et niisugune sekkumine on mitte üksnes tehniline lahendus, millega tagatakse algupärase saate vastuvõtmine levialas või parandatakse seda, vaid toiming, ilma milleta kliendid, kes asuvad kõnealusel alal, ei saa edastatud teoseid jälgida.[20]

47. „Edastamise“ mõistet tuleb ühtlasi käsitleda laialt, nii et see hõlmab kaitstud teose igasugust ülekandmist, sõltumata kasutatud tehnilisest vahendist või protsessist.[21]

48. Ka on Euroopa Kohus varem leidnud, et pubi-, hotelli- või sanatooriumipidajad tegelevad edastamisega, kui nad kannavad oma klientuurile sihilikult üle kaitstud teoseid, levitades tahtlikult ringhäälingusignaali oma asutusse paigutatud tele- või raadioseadmete abil.[22]

49. Nagu Landgericht Köln (Kölni piirkondlik kohus) oma eelotsusetaotluses märgib, paigaldas Reha Training oma taastusravikeskuse kahte ooteruumi ja ühte treeningsaali televiisorid, kuhu edastas tahtlikult ringhäälingusignaali, tehes sel moel telesaated oma patsientidele kättesaadavaks.

50. Järelikult ei ole Euroopa Kohtu ülalmainitud kohtupraktikast lähtudes minu arvates vähimatki kahtlust, et Reha Training on oma teo tagajärgedest täielikult teadlikuna teinud kaitstud teosed kättesaadavaks üldsusele, mille moodustavad tema patsiendid, teostades sel moel „edastamise toimingu“.

51. Mis puutub „üldsusele“ edastamise kriteeriumisse, siis „üldsuseks“ tuleb lugeda määratlemata suurusega potentsiaalset sihtrühma, mis eeldab seejuures küllaltki suurt arvu isikuid.[23]

52. Euroopa Kohus täpsustas, et tuleb arvestada teoste potentsiaalsele sihtrühmale kättesaadavaks tegemise kumulatiivse toimega. Nii tuleb arvestada mitte ainult sellega, kui paljudel isikutel on samale teosele juurdepääs samal ajal, vaid ka sellega, kui paljudel inimestel on niisugune juurdepääs üksteise järel.[24]

18 — Vt eelkõige kohtuotsus SBS Belgium (C-325/14, EU:C:2015:764, punkt 15 ja seal viidatud kohtupraktika).

19 — Vt eelkõige kohtuotsus OSA (C-351/12, EU:C:2014:110, punkt 32 ja seal viidatud kohtupraktika).

20 — Vt eelkõige kohtuotsus Football Association Premier League jt (C-403/08 ja C-429/08, EU:C:2011:631, punktid 194 ja 195 ja seal viidatud kohtupraktika). Vt ka kohtuotsused SCF (C-135/10, EU:C:2012:140, punkt 82) ja Phonographic Performance (Iirimaa) (C-162/10, EU:C:2012:141, punkt 31).

21 — Vt eelkõige kohtuotsus OSA (C-351/12, EU:C:2014:110, punkt 25 ja seal viidatud kohtupraktika).

22 — Vt vastavalt kohtuotsused Football Association Premier League jt (C-403/08 ja C-429/08, EU:C:2011:631, punkt 196); Phonographic Performance (Iirimaa) (C-162/10, EU:C:2012:141, punkt 40) ja OSA (C-351/12, EU:C:2014:110, punkt 26).

23 — Vt eelkõige kohtuotsus OSA (C-351/12, EU:C:2014:110, punkt 27 ja seal viidatud kohtupraktika).

24 — Vt eelkõige kohtuotsus OSA (C-351/12, EU:C:2014:110, punkt 28 ja seal viidatud kohtupraktika).

53. Lisaks peab edastamine toimuma üldsusele, kes ei viibi paigas, kus teost esitatakse, mistõttu selline edastamine ei hõlma kaitstud teoste otseseid esitusi. [25]

54. Eelotsusetaotluse esitanud kohus väljendas kahtlust, kas sellise taastusravikeskuse, nagu Reha Training peab, patsiente saab lugeda „üldsuseks“. Need kahtlused tulenevad kohtuotsusest SCF (C-135/10, EU:C:2012:140), milles Euroopa Kohus leidis, et hambaarsti klientuur, mille koosseis on enamasti stabiilne, moodustab määratletud hulga potentsiaalseid adressaate, kelle hulgas samal ajal samale teosele ligipääsevate isikute arv on väike. [26]

55. Euroopa Kohtu kitsas lähenemine kõnealuses otsuses tundub kalduvat kõrvale väljakujunenud kohtupraktikast. Seetõttu leian, et kohtuotsuse SCF (C-135/10, EU:C:2012:140) mõju ei saa ulatuda kaugemale, vastupidi, see saab piirneda üksnes selle otsuse tegemise aluseks olnud faktiliste asjaoludega. Mainitud kohtuasjas Euroopa Kohtu esitatud arutluskäigu laiendamine seesugusele olukorrale nagu põhikohtuasjas vaadeldu, oleks minu silmis autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste suhtes liialt piirav ja vastuolus kõrgetasemelise kaitsega, mida on soovinud Euroopa Liidu seadusandja ja mida Euroopa Kohus ise on oma väljakujunenud kohtupraktikas kohaldanud.

56. Selle kohtupraktika kohaselt tuleb mõistet „üldsus“ tõlgendada vastandina „üksikusse rühma“ kuuluvatele määratletud isikutele. Erinevalt sellest, mida Euroopa Kohus leidis kohtuotsuses SCF (C-135/10, EU:C:2012:140), moodustab Reha Trainingu peetava taastusravikeskuse klientuur minu arvamuse kohaselt määratlemata isikute hulga, mis on pidevas muutumises ja lisaks potentsiaalselt rohkearvuline.

57. Selles osas pööran tähelepanu asjaolule, et vastupidi kõnealusest kohtuotsusest tulenevale, tuleb üldsuse olemasolu hindamisel arvesse võtta mitte ainult isikuid, kellel on samale teosele juurdepääs samal ajal, vaid ka isikuid, kellel on niisugune juurdepääs üksteise järel. [27]

58. Taastusravikeskuse nagu see, mida peab Reha Training, patsiendid, kelle konsultatsioonid kestavad keskmiselt 30 kuni 60 minutit, [28] vahelduvad veel kiiremini, kui hotelli, pubi või sanatooriumi kliendid. [29] Taastusravikeskuses, mida peab Reha Training, käib tõenäoliselt nii samal ajal kui üksteise järel suurel ning määratlemata hulgal patsiente, kellel on ooteruumides või treeningsaalis juurdepääs kaitstud teostele, mistõttu seda klientuuri tuleb käsitada „üldsusena“.

59. Neile kahele kumulatiivsele kriteeriumile lisandub veel „uue üldsuse“ kriteerium.

60. „Uue üldsuse“ kriteeriumi sõnastas Euroopa Kohus kohtuotsuses SGAE (C-306/05, EU:C:2006:764) ja on seda mitmes otsuses hiljem kinnitanud, eelkõige kohtuotsuses Football Association Premier League Ltd jt (C-403/08 ja C-429/08, EU:C:2011:631), mis tehti suurkojana.

61. Kui sellises olukorras, nagu põhikohtuasjas vaadeldav, „uue üldsuse“ kriteeriumit analüüsida, pole minu arvates kahtlust, et mainitud kriteerium on täidetud.

25 — Vt eelkõige kohtuotsused Football Association Premier League jt (C-403/08 ja C-429/08, EU:C:2011:631, punkt 200) ning Circul Globus București (C-283/10, EU:C:2011:772, punktid 36, 37 ja 40).

26 — Kohtuotsus SCF (C-135/10, EU:C:2012:140, punktid 95 ja 96).

27 — Vt käesolev ettepanek, punkt 52.

28 — Vt Reha Trainingu seisukohtade punkt 5.

29 — Euroopa Kohus leidis kohtuotsustes SGAE (C-306/05, EU:C:2006:764); Football Association Premier League jt (C-403/08 ja C-429/08, EU:C:2011:631) ja OSA (C-351/12, EU:C:2014:110), et hotelli, pubi ja sanatooriumi kliendid moodustavad „üldsuse“ (vt vastavalt punktid 42, 199 ja 32).

62. „Uue üldsuse“ kriteerium näeb ette teose algse edastamise sihtrühmaks olnud üldsusest erineva üldsuse olemasolu.[30] Kui autorid lubavad oma teoseid ringhäälingu kaudu edastada, võtavad nad üldjuhul arvesse üksnes televiisorite omanikke, kes üksi, eraviisiliselt või pereringis võtavad vastu signaali ja jälgivad saateid.[31]

63. Selle kohta otsustas Euroopa Kohus, et kui saate ringhäälingu kaudu edastamine toimub üldsusele juurdepääsetavas kohas täiendavale kuulajas- või vaatajaskonnale, kellel televiisori omanik lubab teost kuulata või vaadata, on tegu kaitstud teose edastamise toiminguga uuele üldsusele.[32]

64. Seega tegi Reha Training väljaspool oma privaatsfääri televiisoritesse tahtlikult ringhäälingusignaali edastades kaitstud teosed kättesaadavaks oma patsientidele, kes moodustasid täiendava ja mitte selle otsese kuulajas- ja vaatajaskonna, millega autorid oma teoste ringhäälingu kaudu edastamiseks luba andes olid arvestanud, ning kes Reha Trainingu sekkumiseta poleks mainitud teostest osa saanud.

65. Viimaks võib üldsusele edastamise toimingu hindamisel olla oluline, kas edastamisel on „tulu saamise eesmärk“.[33] Tegu pole siiski üldsusele edastamise määramiseks hädavajaliku tingimusega.[34]

66. Euroopa Kohus on täpsustanud, et edastamine toimub tulu saamise eesmärgil, kui üldsus, kellele edastamine toimub, on esiteks kasutaja valitud sihtrühm ja teiseks on ta ühel või teisel viisil edastatu suhtes vastuvõtlik, mitte edastamine ei „taba“ teda juhuslikult.[35]

67. Sarnaselt Saksamaa valitsuse seisukohale leian siiski, et üldsuse vastuvõtlikkus ei peaks olema otsustava tähtsusega asjaolu tuvastamaks, kas teose levitamine toimub tulu saamise eesmärgil. Üldsusele vastuvõtlikkuse kriteeriumil on tõepoolest teatav subjektiivne mõõde, mis teeb selle kasutamise praktikas keeruliseks.[36] Peale selle, nagu on otsustanud Euroopa Kohus, „üldsusele edastamiseks *piisab* teoste üldsusele kättesaadavaks tegemisest niimoodi, et isikud *pääsevad neile ligi*“.[37] Tegelik ja üldsuse tahtest sõltuv ligipääs teosele ei ole niisiis üldsusele edastamise tuvastamiseks vajalik.

68. Minu arvamuse kohaselt ei saa käesolevas kohtuasjas lähtuda kohtuotsusest SCF (C-135/10, EU:C:2012:140), kus Euroopa Kohus leidis, et hambaravikabinetis fonogrammide edastamine ei toimu tulu saamise eesmärgil, kuivõrd patsientidele tehakse fonogrammid kättesaadavaks „juhuslikult ja sõltumata nende soovidest“.[38]

69. Seevastu kontrollimaks, kas teose levitamise tulu saamise eesmärgi kriteerium on täidetud, on minu arvates määrava tähtsusega tuvastada, kas kasutaja võib saada seesugusest levitamisest mingit kasu.

70. Selles osas pole kahtlustki, et Reha Training, paigaldades televiisorid ooteruumidesse ja treeningsaali, kus põhiliselt käisid nende patsiendid, valis nad tahtlikult sihtrühmaks, et võimaldada neil kas konsultatsiooni oodates või treeningseansi ajal telesaateid vaadata.

30 — Vt eelkõige kohtuotsus SGAE (C-306/05, EU:C:2006:764, punkt 40).

31 — Vt eelkõige kohtuotsus Football Association Premier League jt (C-403/08 ja C-429/08, EU:C:2011:631, punkt 198 ja seal viidatud kohtupraktika).

32 — Vt eelkõige kohtuotsus Football Association Premier League jt (C-403/08 ja C-429/08, EU:C:2011:631, punkt 198 ja seal viidatud kohtupraktika).

33 — Vt eelkõige kohtuotsus Football Association Premier League jt (C-403/08 ja C-429/08, EU:C:2011:631, punkt 204 ja seal viidatud kohtupraktika).

34 — Vt eelkõige kohtuotsus ITV Broadcasting jt (C-607/11, EU:C:2013:147, punkt 42 ja seal viidatud kohtupraktika).

35 — Vt eelkõige kohtuotsused SCF (C-135/10, EU:C:2012:140, punkt 91) ja Phonographic Performance (Iirimaa) (C-162/10, EU:C:2012:141, punkt 37).

36 — Vt eelkõige Saksamaa valitsuse seisukohtade punktid 50–56.

37 — Vt kohtuotsus SGAE (C-306/05, EU:C:2006:764, punkt 43). Kohtujuristi kursiiv. Vt selle kohta ka kohtuotsus Padawan (C-467/08, EU:C:2010:620, punkt 58).

38 — Kohtuotsus SCF (C-135/10, EU:C:2012:140, punkt 98).

71. Arvan, et tulu saamise eesmärgi kriteerium on käesolevas kohtuasjas täidetud. Ooteruumidesse või treeningsaali paigaldatud televiisorite kaudu telesaadete levitamise eesmärgiks on pakkuda keskuse patsientidele meelelahutust ning eelkõige tekitada tunne, et ootamisele või taastusravitreeningule kuluv aeg on tegelikust lühem. Tegu on lisateenuse osutamisega, mille järele pole mõistagi meditsiinilist vajadust, ent mis avaldab mõju kõne all oleva keskuse tasemele ning ligitõmbavusele, andes sellele niimoodi konkurentsieelise.

72. Eeltoodu valguses järeldan, et sellises olukorras, nagu põhikohtuasjas käsitletu, kus taastusravikeskuse pidaja paigaldab keskuse ruumidesse televiisorid, millesse ta edastab ringhäälingusignaali, tehes nii oma patsientidele kättesaadavaks telesaated, on tegu „üldsusele edastamisega“ direktiivi 2001/29 artikli 3 lõike 1 ja direktiivi 2006/115 artikli 8 lõike 2 tähenduses.

IV. **Ettepanek**

73. Tuginedes eelnevale, teen Euroopa Kohtule ettepaneku vastata Landgericht Köln'i (Kölni piirkondlik kohus) esitatud eelotsuse küsimustele järgmiselt:

1. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2001. aasta direktiivi 2001/29/EÜ autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamise kohta infoühiskonnas artikli 3 lõikes 1 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2006. aasta direktiivi 2006/115/EÜ rentimis- ja laenutamisõiguse ja teatavate autoriõigusega kaasnevate õiguste kohta intellektuaalomandi vallas artikli 8 lõikes 2 sätestatud mõiste „üldsusele edastamine“ määratlemisel tuleb lähtuda samadest kriteeriumitest.

2. Sellises olukorras, nagu põhikohtuasjas käsitletud, on võimalik kohaldada nii direktiivi 2001/29 artikli 3 lõiget 1 kui ka direktiivi 2006/115 artikli 8 lõiget 2.

3. Direktiivi 2001/29 artikli 3 lõiget 1 ja direktiivi 2006/115 artikli 8 lõiget 2 tuleb tõlgendada selliselt, et niisuguses olukorras, nagu põhikohtuasjas käsitletud, kus taastusravikeskuse pidaja paigaldab keskuse ruumidesse televiisorid, millesse ta edastab ringhäälingusignaali, tehes nii oma patsientidele kättesaadavaks telesaated, on tegu üldsusele edastamisega.